3. కుక్క తోక

"ఇలా అయితే లాభం లేదు. సంసారమూ, పిల్లలూ, కష్టమూ, సుఖమూ అన్నవాటినన్నా లెక్క చెయ్యకుండా మీరు మీ యిష్టం వచ్చినట్టు తిరుగుతే మాగతి ఏం కాను? ఇద్దరు బిడ్డల తండ్రికీ, ముప్పైరెండేళ్ళ అనుభవం వున్న వ్యక్తికీ ఇవన్నీ ఏ కరువు పెట్టనక్కర్లేదు–"

భార్య మాటలు ఇదివరకులాగే విశ్వం చెవులకు తగిలీ తగలకుండా గాలిలో కలిసిపోయినై. అందుకు సమాధానంగా మాత్రం మామూలు ధోరణిలో తల ఊపాడు.

కాస్త ఆగి వెళ్ళేందుకు లేచి నిలబడ్డాడు. లలిత తొందరపాటుతో, "డాక్టరు చాలా ప్రమాదమని చెప్పాడు. రాత్రికైనా ఇంట్లోవుండండి. నాకేమో భయం వేస్తోంది" అంది.

రోగిష్టి మంచంలోంచి పెద్దకొడుకు బాధగా "నాన్నా!" అంటున్నాడు. విశ్వానికి ఆ రోగమంతా బాధాకరంగా తోచింది. భార్య మాట లేవీ వినిపించుకోని వాడిలాగు నటించాడు.

"మనతరం గడిచిపోతోంది. కష్టమో సుఖమో అనుభవించాము. కాని మరికొన్ని సంవత్సరాలకు పసిపిల్లలు పెద్దవాళ్ళవుతారు. వారికి దమ్మిడీ అయినా వుండదు. రెక్కలు రాకుండానే కూటికి మాడాల్సి వుంటుంది. నా గూర్చి విచారంలేదు. వాళ్ల కోసమైనా సానుభూతి చూపండి" ఇంక చెప్పలేక కళ్ళను నీళ్లతో నింపింది. అంతా చూస్తూనే పరివర్తనను రూపించకుండా వెగటుగా నవ్వాడు.

రెండో కుర్రవాడు ఆతృతతో పరుగెత్తుకు వచ్చి, తండ్రివాలకం చూసి వెనుకంజ వేశాడు.

విశ్వం మెల్లిగా రెండడుగులు ముందుకు వేశాడు. "మీ ఉద్దేశం నాకు అర్థ మవటంలేదు" అంది లలిత. అర్థమయ్యేటట్టుగా విశ్వం చరచరా నడిచి వెళ్లిపొయ్యాడు. బిక్కమొగం వేసిన కుర్రాణ్ణి దగ్గరకు లాక్కొని, తనను తను సముదాయించుకుంటూ తలుపు గడియ వేసుకుంది లలిత.

2

కాఫీ హోటల్లో పాత స్నేహితుడు ఎదురై "ఇప్పుడేం చేస్తున్నావ్?" అన్నాడు.

విశ్వం నవ్వి, "ఏమీలేదు - నువ్వో?" అన్నాడు.

"నేనా? మన బి.యే. పట్టాకు ప్రస్తుత ప్రపంచంలో ఏమీ పనిలేకపోయింది... ఉద్యోగం లేనిలోటు నీకేముందిలే! యాభై ఎకరాల షాహుకారువి!"

తన సిల్కు లాల్చీనీ, ఇస్త్రీ బట్టల్నీ, సెంటువాసననూ చూచి తనను పెద్ద ఆస్తిపరుల్లో జమకడుతున్నాడు. విశ్వం చిరునవ్వు నవ్వాడు.

బిల్లు చెల్లించి బైటికి వచ్చాక, "అట్లా బీచికి వెళ్దాం వస్తావా?" అన్నాడు.

"ఎందుకులే!"

"పోనీ పిక్చర్‌కు-"

"ఎబ్బే! ఎక్కడికీ వద్దు. ఇంటి ఆవిడకు ఆరోగ్యం సరిగ్గా లేదు. మందూ, పళ్లూ తీసుకువెళ్ళాలి. ఈపాటికి కుర్రాడు నాకోసం ఎదురుచూస్తూంటాడు- వెళ్తా-" అంటూ వెళ్లాడు స్నేహితుడు.

సంసారమంటే వీళ్ళకు ఇంత తాపత్రయమెందుకు? భార్యకు కాస్తముల్లు గుచ్చుకుంటే ముందు వీళ్ళ ప్రాణాలుపోతై! కొంచెం హాయిగా చల్లగాలికి అట్లా వెళ్ళివచ్చేపాటి విశ్రాంతైనా లేదు కాబోలు- వెధవసంసారం! స్వేచ్ఛలేని బానిసత్వం! అనుకుంటూ విశ్వం బీచికి వెళ్ళాడు.

అతను కూర్చున్న చోటికి కొద్దిదూరంలో ఒక చిన్న సంసారం చేరింది. ఇద్దరు పిల్లలు పిచ్చికగూళ్ళు కట్టుకుంటూంటే దంపతులు చూసి ఆనందిస్తున్నారు. పిల్లలకు సరిగ్గా చేతకాకపోతే తగిన సహాయాన్ని కూడా ఇస్తున్నారు. ఈ బొమ్మరిళ్ళలాగే ముందు జీవితానికి అసలు ఇళ్లే ఎంత అవసరమో బోధిస్తున్నారు కాబోలు! తనూ, తన భార్యా ఆ విధంగా బీచికి వచ్చి ఎనిమిదేళ్ళయింది. ఈ దంపతుల్ని చూస్తుంటే విశ్వానికి అనేక ఆలోచనలు వచ్చినై. తన భార్య నవ్వుతూంటే తనుచూసి ఆనందించలేని క్షణాలు జీవితంలో ఎలా ఎందుకు వచ్చినయ్యో అతనికి అర్థమవలేదు. తన భార్యలో గల లోపం కూడా అతనికి తెలియలేదు. ఆమె చాలా అందగత్తె అని తనకు తెలుసు. తనకు ఏలోటు లేకుండా చూడడమే ఆమె ఆదర్శమనికూడా తను ఎరుగు. ఒక్కొక్కసారి తను భోజనానికైనా ఇంటికి వెళ్ళకపోతే తనకోసం వేచి కూర్చొని ఆ పూటకు పస్తుండి, మర్నాడు తనకుగాను చేసిన వంటకాల్ని ఇంటికుక్కపాలూ, నౌకర్లపాలూ చెయ్యడం కూడా తనకు తెలియంది కాదు. కాని ఆమె మీద అనురాగమంతా ఏమైంది? కొత్తవస్తువుమీది వాంఛా, పాతవస్తువుమీది రోతా వచ్చిందా?

కుర్రాళ్లు ఆటమాని కొట్లాటలోకి దిగారు. ఇద్దరూ ఏడ్పుకూడా సాగించారు. దంపతులు చెరొకర్నీ ఎత్తుకొని మాయమాటల్ని చెపుతూ ముందుకు సాగిపొయ్యారు.

వెధవ సంసారం! పిల్లలు–బాధా– ఏడ్పును! అనుకుంటూ విశ్వంకూడా రోడ్డున పడ్డాడు.

దార్లో బట్టలకొట్టు సాహుకారు ఎదురై నమస్కరించాడు. అతని దర్శనం విశ్వానికి ఎందుకనో బాధగా తోచింది. విశ్వంతోనే నడుస్తూ సాహుకారు, "ఏడాది కావచ్చింది... మీ పాత బాకీమాటే మరిచిపోయారు –" అన్నాడు.

విశ్వం జేబుతడివి చూచుకుంటూ "ఎంత?" అన్నాడు.

"మూడొందల చిల్లర–"

విశ్వం మొదట్లో ఆశ్చర్యపొయ్యాడు. ఆ రోజుల్లో తను నీలవేణితో కలిసి బట్టలకొట్టుకు వెళ్లటం, షావుకారు నవ్వుముఖంతో ఎంతో కాలంనుంచీ అమ్మకుండా తమకోసం దాచిన సిల్కుచీరెల్ని పరవటం, నీలవేణి నవ్వుతూ ఐదారు చీరెల్ని మాత్రమే సేకరించటం, తను మాట్లాడకుండా పద్దుపుస్తకంలో దస్కతు పెట్టటం మొదలైనవన్నీ జ్ఞాపకం వచ్చినై. జేబులో మూడొందల రూపాయలుండేకాలం వెనుకనే పోయిందన్న మాట కూడా గుర్తొచ్చింది.

"సరే– త్వరలోనే ఇచ్చేందుకు చూస్తాను–" అన్నాడు.

"అలా అంటేకాదు. వ్యాపారం సరిగ్గాలేదు. డబ్బుకు చాలా అవస్థపడుతున్నాం. కొంతైనా సర్దాలి–"

విశ్వానికి యీ మాటలు చాలా అవమానకరంగా తోచినై. కాని తను బాకీ ఇచ్చుకొనేటంతవరకూ భరించి తీరాలని అతనికెవరో చెపుతూన్నట్టయింది.

"చూస్తానన్నానుగా– పైనెలలో–"

"మీరు సుస్తీ చెయ్యవోకండి.." అంటూ సాహుకారు వెనక్కు తిరిగాడు. విశ్వానికి చాలా చికాకుగావుంది. బుర్రలో పాములు పాకుతూన్నట్టయింది.

కాఫీ హోటలుకు వెళ్లాడు. ఏదీ సరిగ్గా సయించలేదు. థియేటరు వైపు బయలుదేరాడు– ఏ కాంక్షాలేదు. కాని ఎందుకనో తనకు తెలియదు.

3

చింతామణి నాటకంలోని నాయకుడు సరిగ్గా తనలాగే ప్రవర్తించసాగాడు. విశ్వానికి ఏదో దొంగతనం చేసి నలుగురియెదుటా అవమానింపబడుతూన్నట్టయింది. వెంటనే నాటకం మీది దృష్టంతా జీవిత పర్యావలోకనంలోకి మారింది.

యాభై ఎకరాలభూమి కోర్టులపాలూ, నీలవేణిపాలూ కావటం గుర్తొచ్చింది. సాహుకార్లూ, వాళ్ళ బాకీలూ, తను అవమానంతో బాధపడడమూ, నీలవేణి సరదాలకోసం తను ఎకరం తరువాత ఎకరాన్ని అమ్మటమూ జ్ఞాపకం వచ్చినై. ఇంట్లో - భార్య, తనను జీవితాంతం వరకూ నమ్మిన ఇల్లాలు మంచిచీరెకోసం నోచుకోకపోవటమూ, నీలవేణి రోజు కొకరకం చీరె ధరించి దర్శనం ఇవ్వడమూ స్మృతిపథంలోకి వచ్చింది. ఆమె విటుల్ని ఆకర్షించేందుకు చేసిన ప్రయత్నాలు, తను రెండుమూడుసార్లు ఆమె ఇతరులకు ఆనందాన్నివ్వటం చూసిన ఘట్టాలు, ఐనా ఆమెను ఆదరించిన విధానమూ అతని బుర్రలో మెరిసింది. తన భార్య ఒంటిమీది నగలు ఒక్కొక్కటే నీలవేణి శరీరాన్ని అలంకరించినా అసంతృప్తిగా తనకు అన్నీ తక్కువైనట్టు ఫిర్యాదు చెయ్యటంలోగల కుత్సితం తనకు అర్థమైంది. ఇంట్లో తన రక్తస్పర్శవున్న బిడ్డలు గుడ్డలులేక, ఆటవస్తువులు లేక తన కాళ్ళకు చుట్టుకొని ఏడ్వటమూ-నీలవేణి తమ్ముడు క్యాలెండర్లో ఉన్నవీ, లేనివీకూడా పండగలుగానే వ్యవహరించి బావగారిడబ్బుల్తో కొత్తదుస్తుల్ని ధరించటం కూడా అతనికి జ్ఞాపకం వచ్చింది.

తనెంత మూఢుడై-పొరుగింటి పుల్లకూరకు చెయ్యి జాపుతూ, తన జీవితానికీ తనను ఆధారం చేసుకొన్న ఇతర్ల జీవితాలకీ ఏవిధంగా బాధ కలిగిస్తున్నాడో అర్థమైంది. "భార్య"లో వున్న సహనత్వమూ, విశ్వాసమూ, గౌరవమూ లెక్క చెయ్యకుండా గొంగళిపురుగులాగా తను తోసివేస్తున్నా, ఇంకా తనకోసం ఆశతో కూర్చోవటమూ గుర్తొచ్చింది! యాభై ఎకరాలనాటి విశ్వం కాదతను. తన ఆస్తితోపాటే గౌరవంకూడా ఒక్కొకమెట్టే కిందికి జారింది. లేకపోతే సాహుకారు ఎన్నిగుండెల్తో తన బాకీ సంగతి నడిరోడ్డు మీద ఎత్తగలడు? తనకు చాలా దగ్గరిదూరంలో వేచి కూర్చున్న బీదరిక రాక్షసిని లోకం ఇదివరకే గ్రహించింది, కాని తను నిర్లక్ష్యంగా ఇంతవరకూ దాని ఛాయనయినా గమనించలేదు. తల్చుకుంటే పశ్చాత్తాపమూ, దుఃఖమూ ఏకమై బాధించసాగినై.

జీవితంలో యీ అపకీర్తిపాలు కాకూడదనుకున్నాడు. తనకన్న నీచస్థితికి వచ్చి బాగుపడ్డవారి జీవితాల్ని జ్ఞాపకం చేసుకున్నాడు. ఇప్పటికైనా మించిపోయింది లేదు. ఇన్నాళ్లూ లేని అసంతృప్తి కొండంత రూపంలో అతనికి తోచింది. ఇంట్లో భార్య దీనాలాపాలూ, కొడుకు జ్వరంతో బాధపడుతూ తనను యీరాత్రికి ఆగమని దీనంగా, జాలిగా, బాధగా ప్రార్థించటమూ కళ్లయెదుట కట్టినట్టయింది.

నాటకం అయిపోయిన సంగతి కూడా అతనికి తెలియదు. జనం బైటికిపోతూంటే తనూ వెళ్లాడు. వెంటనే ఇంటికి వెళ్ళి తన తప్పులకు క్షమార్పణ చెపుతూ జీవితాన్ని వేరుమార్గానికి తిప్పుకోవటమే కర్తవ్యంగా భావించాడు. ఈ దృఢనిశ్చయంతోనే చకచక ఇంటిముఖం పట్టాడు.

4

కొడుకు మరణంతో విశ్వానికి పూర్తిగా మతి తిరిగిపోయింది. వాడి చావుకు తనే కారకుడై నట్టుగానూ, వాడు తన పాదాల కింద పడి నలిగిపోయినట్టుగానూ- తనది ఏ భగవంతుడూ క్షమించలేని పాపమైనట్టుగానూ బాధపడసాగాడు. వాడు పుట్టినప్పుడు, పెరుగుతూన్నప్పుడు తను వాడి భావినిగూర్చి కట్టుకొన్న ఆశాసౌధాలు గుర్తొచ్చినయ్.... ఇంట్లో గృహిణి దుఃఖంచూసి, ఆమె పుత్రుణ్ని తను బలవంతాన పట్టి మృత్యుదేవతకు అందిచ్చిన పాపం అతను జీవితాంతం వరకూ వదలదనే నమ్మకంతో అతను మరీ బాధపడసాగాడు.

అత్తగారూ, మామగారూ వచ్చి అల్లుణ్ణి, కుమార్తెను ఊరడించారు. కాని విశ్వానికి తృప్తికలగలేదు. ఏ విధంగా సరిపెట్టుకుందామన్నా అతని అంతరాత్మ ఒప్పుకోలేదు. స్వార్థంకోసం బలైనప్రాణిని తల్చుకున్నప్పుడు అతను నఖశిఖపర్యంతమూ ఒణికాడు.

నాలుగు రోజులు విశ్వం బజారుముఖం చూడలేదు.

ప్లీడరు దగ్గర్నుంచి అర్జంటుగా రమ్మని కబురు వచ్చింది. విశ్వం ఎలాగో విసుక్కుంటూ వెళ్లాడు. ప్లీడరుగారు తన కొడుకు మరణానికి సానుభూతి చూపాక, "మనం వ్యాజ్యం గెలిచాం. ఇవ్వాళ వెంకటస్వామి కోర్టులో డబ్బు కట్టేశాడు. ఇదిగో!" అని మూడువేల రూపాయిల కరెన్సీనోట్లనూ అందిచ్చాడు.

విశ్వం వొక్కసారిగా వంద ఎకరాల ఆస్తిపరుడుకి మల్లే గర్వపడ్డాడు. అనుకోని డబ్బు వచ్చింది. కాని అనుభవించాల్సిన ఒక జీవి యీ లోకాన్ని వీడింది !

ప్లీడరుగారి ఫీజు ఇచ్చేసి బైటపడ్డాడు. తన జేబు దాదాపు మూడు వేల రూపాయిలతో నిండి వుందన్నమాట జ్ఞాపకం వచ్చినప్పుడల్లా అతనిలో అనేక కొత్తశక్తులు పనిచేయసాగినై. దాన్ని ఖర్చుపెట్టాల్సిన విధానాలు అనేకం గుర్తొచ్చినై. ఇంటికివెళ్తాడు. కాని తను తెచ్చిన మొత్తానికి సరైన సంతోషాన్ని వెలిబుచ్చే వ్యక్తు లేరీ? పైపెచ్చు- కుర్రవాడిచావుకు ఏడ్చేబంధువుల్ని చూసి తనుకూడా బాధపడతాడు. తనకు తెలుసు- చచ్చినవాళ్ళు బతికిరారని. వారికోసం కార్చే కన్నీరంతా వృథా అని ! ఇంతా తెలిసినా బాధపడతాడు. ఎందుకు? ఎవరికోసం? అసలు తను యీ సంగతులన్నింటినీ మరిచిపోయినట్టు నటిస్తే బాగుండుననిపించింది. కాని ఇది ఎలా సాధ్యమౌతుందో తెలియడం లేదు.

బజార్లో నడుస్తూన్న తనను ఆ చీకటిలో ఎవరో రాచుకుంటూ వెళ్లారు. ఆ మత్తెక్కించే అత్తరువాసన అతన్ని ఒక్కసారిగా మేల్కొల్పింది. వెనక్కు తిరిగి చూచాడు. ఎలక్ట్రిక్‌లైటు కాంతిలో నిలబడి నవ్వుతూ, మెరిసే కళ్ళతో తనను ఆహ్వానిస్తోంది-

ఒక అందగత్తె! ఆమె చూపును చూస్తే అంతులేని కోర్కెలు రేకెత్తినయ్. భూలోకంలో అనుభవించాల్సిన సౌఖ్యాలు అనేకం అతనికి జ్ఞాపకం వచ్చినై.

చరచరా నడిచి, తనకు తెలియకుండానే ఆమెను కలుసుకున్నాడు. నవ్వి ఆమె సాగిపోయింది. బిస్కెట్ ముక్కను చూసి వెంటపడే కుక్కలాగా, మంత్రముగ్ధుడిలాగా ఆమె వెంట పడ్డాడు.

రెండు ఫర్లాంగులు నడిచాక ఆమె ఒక మేడలో ప్రవేశించి తనను చేయెత్తి పిలిచింది. ఆమెతో లోన ప్రవేశించి పడకగదిలో ఆమె చూపిన కుర్చీలో కూలబడ్డాడు.

"రాత్రల్లా ఉంటారా?" అంది ఆమె.

తను చెప్పకుండానే తనకోర్కెల్ని కనుక్కున్న దేవత! వరాల్ని ప్రసాదించే దేవుడైనా ఇంత అనాలోచితంగా చొరవ ఇవ్వలేడేమో? ఎంత అందగత్తె! విశేషించి యవ్వనం పైకి చిమ్మే శరీరకాంతి అతనికి పిచ్చెక్కేట్టు చేసింది. తన కులగోత్రాలతోనూ, తన యీడుతోనూ, తన సంస్కారంతోనూ, దేంతోనూ పని లేకుండా, ఏ లోపాన్నీ గమనించకుండానే.. తనకు... తనలాటి నూతనవ్యక్తికి భార్యాత్వాన్ని వహించబోతోంది. అదృష్టం అనేది ఒక్కొక్క సమయాన ఎంతచౌకగా లభ్యమౌతుంది!

"ఆ. ఎంత కావాలి?" అన్నాడు.

"యాభై!"

అతనికి ఆశ్చర్యమైంది. ఒక్క రాత్రికి యాభై! కాని కాస్త ఆలోచించాడు. నిజంగా ఆ సౌందర్యరాశికి యాభై రూపాయలు ఏమంత పెద్ద మొత్తం ? తను నీలవేణికోసం నలభై ఎకరాల భూమిని అమ్మలా? వందమంది నీలవేణులైనా యీమెకు సరిరారు! తను యీ క్షణంలో ఇంత గొప్పవాడు యీకాస్త మొత్తానికి వెనుదియ్యటమేమిటి? ఇది స్వార్థమే కావొచ్చు, కాని స్వార్థంకన్న విలువైన వస్తువేది? ఒక రాత్రి తనను ఏలోకాల్లోకో తీసుకుపోయి- ఇంటి దగ్గర తనుపడే బాధను మరిపింపజేసి- తన ఆజ్ఞకు రాత్రల్లా లోబడే వ్యక్తి!

"ఏమంటారు?" అంది తొందరపాటుతో.

"సరే.. ఇప్పుడే వస్తాను. సిద్ధంగా ఉండు...

తల తిప్పింది.

మెల్లిగా స్పెన్సర్ కంపెనీలోకి జొరబడి పెద్దబిల్లును చెల్లించి అరగంటలో తిరిగివచ్చాడు. ఆమె అలంకరించుకొని తన రాక కోసమే ఎదురుచూస్తూన్నట్టు వాకిట్లో నిలబడి వుంది. ఆమెను చూసేప్పటికి విశ్వానికి యీ లోకమే గుర్తులేదు. వెంటనే ఆ ఇంట్లోకి జొరబడ్డాడు.

– అక్టోబరు, *1941*